

**שם:** אגבאריה גואהר חאלד

**שם העבודה:** הקשר בין אינטראקציה חברתית שלילית להנקה בלעדית בקרב נשים

ערביות ויהודיות בישראל

**מנחה:** פרופ' אורנה בראון-אפל

### **תקציר**

#### **רקע תיאורטי:**

הנקה היא דרך הזנה המאפיינת את ולדות היונקים, חשובה להתפתחותם והתנהגותם. חלב אם מספק את רכיבי התזונה לגדילה אופטימלית, והתפתחות קוגניטיבית אצל תינוקות. להנקה יש חשיבות במעלה ראשונה לבריאות הציבור, מורידה תמותה ותחלואה אצל תינוקות, מורידה את העול של מחלות כרוניות כמו סוכרת מחלות לב וסרטן. יתרונות אלה בולטים בהנקה בלעדית עד גיל 6 חודשים. שיעורי הנקה בלעדית עד גיל 6 חודשים במדינות בעלות הכנסה נמוכה והכנסה ממוצעת נאמד ב-37%, במדינות בעלות הכנסה גבוהה השיעורים נמוכים מ-20%. בישראל אחוז בלעדית בגיל חצי שנה בקרב נשים יהודיות וערביות הינו 22.3% ו 12.3% בהתאמה. נתונים אלה נמוכים מיעדים שנקבעו ע"י שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות והן, העלאת אחוז הנקה בלעדית ל-73% אצל תינוקות בגיל חודשיים ול-30% לתינוקות בגיל ששה חודשים. הנקה מושפעת מגורמים בריאותיים חברתיים תרבותיים וכלכליים, אמהות רבות לא מצליחות להניק הנקה בלעדית. גורמים חברתיים יכולים להשפיע על הצלחת ההנקה, תמיכה חברתית מעלה אחוז ותקופת ההנקה. מנגד, חוויה של אינטראקציה חברתית שלילית יכולה לפגוע ביישום ובהצלחה של הנקה בלעדית.

#### **מטרות המחקר:**

זיהוי ואפיון אינטראקציות חברתיות שליליות וחיוניות בסביבת האם המיניקה המשפיעים על ההנקה, תוך התמקדות בהשפעת החברה הקרובה על כוונת האם להניק, מסוגלות עצמית ובטחון שלה בהנקה ועל דפוס ההנקה, ניהולה ותוצאותיה ולבדוק איך זה בא לידי ביטוי באיכות החיים ומצבה הרגשי והנפשי של האם.

#### **שיטת המחקר:**

המחקר הינו שילוב של שתי שיטת מחקר איכותנית וכמותנית. ראשית יבוצע מחקר איכותני חוצה דורות שבמהלכו ירואיינו נשים מיניקות וסבתות, ראיון עומק עד לרוויה יכלול תפיסת הבריאות, ידע עמדות בהנקה, כוונה להניק, התקופה המתוכננת להנקה, קשיים בהנקה, עמדות של המשפחה הקרובה כלפי ההנקה, תמיכה חברתית בסביבת האם המיניקה ומקורותיה. בשלב השני ייערך מחקר כמותני: מחקר פרוספקטיבי שבמהלכו ירואיינו נשים המגיעות לקבלת טיפול בטיפת חלב פעמיים. חודש, וששה חודשים לאחר הלידה. כלי המחקר יכלול שאלון אשר יבדוק את המשתנים הבאים: משתנים סוציודימוגרפיים, פסיכוסוציאליים, הכוונה להנקה, עיתוי החלטה על הנקה, בטחון בהנקה (גרסה המקוצרת הכוונה להניק). סטטוס הנקה חודש וששה חודשים לאחר לידה, תוספת תמיכה לשיטת הזנת התינוק, תוספת תמיכה והסיבות שגרמו לכך שיטת הזנת התינוק ומעורבות אנשים משמעותיים בסביבת האם על החלטה זו. משתני תמיכה חברתית על גווניה תמיכה חיובית וחוויה של אינטראקציה חברתית שלילית ומעורבות אנשים משמעותיים בסביבת האם המיניקה, איכות חיים, מצב רגשית ורווחה בהקשר של הצלחת ואי הצלחת הנקה.

#### **חשיבות המחקר:**

המחקר יאפשר הבנה מעמיקה להשפעת החברה והסביבה הקרובה על הצלחת הנקה בלעדית והנקה מכל סוג. המחקר נועד לגלות את סוגי האינטראקציה השלילית בסביבת האם המיניקה, השפעתה על בטחון ומסוגלות עצמית והצלחת הנקה. בנוסף מחקר זה יעזור באיתור קבוצות אוכלוסיה המועדות יותר לאינטראקציה חברתית שלילית.



הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות  
Faculty of social welfare & health sciences  
الكلية لعلوم الرفاه والصحة



אוניברסיטת חיפה  
University of Haifa  
جامعة حيفا

בית הספר לבריאות הציבור • School of Public Health • مدرسة صحّة الجمهور

תוצאות המחקר יוכלו לשמש קובעי מדיניות ואנשי בריאות לבניית תוכניות התערבות מתאימות שמטרתן לשפר את אחוזי ההנקה הבלעדית בטווח הקצר ולצמצם פערים בבריאות באוכלוסיה הכללית בטווח ארוך.